

II

(Nem jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

A TANÁCS 1314/2013/EURATOM RENDELETE

(2013. december 16.)

az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2014–2018)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 7. cikke első bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

mivel:

- (1) Az Európai Atomenergia-közösség (a továbbiakban: a Közösség) egyik célkitűzése, hogy – többek között a tagállamokban folytatott nukleáris kutatás előmozdítása és elősegítése, valamint közösségi kutatási és képzési program végrehajtásával történő kiegészítése révén – hozzájáruljon az életszínvonal emeléséhez a tagállamokban.
- (2) A nukleáris kutatás a nukleáris biztonság, védelem és sugárvédelem szintjének növelése révén hozzájárulhat a társadalmi és gazdasági jóléthez és a környezeti fenntarthatósághoz. Ugyanilyen fontos a nukleáris kutatás potenciális hozzájárulása az energiarendszer hosszú távú széntelenítésének biztonságos, hatékony és zavartalan megvalósításához.
- (3) A nukleáris kutatás támogatása révén a Közösség 2014. január 1-jétől 2018. december 31-ig tartó időszakra vonatkozó kutatási és képzési programja (Euratom-program) hozzá fog járulni a 1291/2013/EU európai parla-

menti és tanácsi rendelettel ⁽²⁾ létrehozott „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram („Horizont 2020” keretprogram) célkitűzéseinek eléréséhez, és elő fogja mozdítani az Európa 2020 stratégia végrehajtását, valamint az európai kutatási térség létrehozását és működését.

- (4) Mindamелlett, hogy a nukleáris energia potenciálisan befolyásolhatja az energiaellátást és a gazdasági fejlődést, a súlyos nukleáris balesetek veszélyt jelenthetnek az emberi egészségre. Ezért az Euratom programban a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani a nukleáris biztonságra és – adott esetben – a Közös Kutatóközpont által vizsgált biztonsági szempontokra.
- (5) A 2008. február 28-én Brüsszelben tartott Tanács ülés következtetéseiben meghatározott európai stratégiai energiatechnológiai terv (a továbbiakban: SET-terv) előírnyozza a karbonszegény technológiák fejlesztésének felgyorsítását. Az Európai Tanács a 2011. február 4-i ülésén megállapodott abban, hogy az Unió és tagállamai ösztönözni fogják a megújuló energiaforrások hasznosítására, valamint a biztonságos és fenntartható karbonszegény technológiákra irányuló beruházásokat, és a SET-tervben megállapított technológiai prioritások megvalósítására fognak összpontosítani. Az egyes tagállamok továbbra is maguk döntenek el, hogy a technológiák mely típusát támogatják.
- (6) Mivel minden tagállam rendelkezik nukleáris létesítménnyel vagy felhasznál – különösen orvosi célokra – radioaktív anyagokat, a Tanács a 2008. december 1-jén és 2-án Brüsszelben tartott ülésének következtetéseiben elismerte a nukleáris területhez tartozó készségek iránti folyamatos igényt, melynek kielégítése elsősorban a kutatással összekapcsolódó, közösségi szinten összehangolt megfelelő oktatással és képzéssel érhető el.

⁽¹⁾ HL C 181., 2012.6.21., 111. o.⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1291/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) létrehozásáról és az 1982/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (A Hivatalos lap 104-ik oldalán található)

- (7) Noha mindegyik tagállam maga dönthet arról, hogy a nukleáris energiát hasznosítja-e vagy sem, azt is el kell ismerni, hogy a nukleáris energia különböző szerepet tölt be az egyes tagállamokban.
- (8) A Közösség az ITER projekt közös megvalósítása érdekében az ITER Nemzetközi Fúzióenergia-fejlesztési Szervezete létrehozásáról szóló megállapodás⁽¹⁾ aláírásával vállalta, hogy részt vesz az ITER Project felépítésében és jövőbeli kiaknázásában. A Közösség hozzájárulásának irányítása a 2007/198/Euratom tanácsi határozattal⁽²⁾ létrehozott Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás (a továbbiakban: Fusion for Energy) keretében történik. Az említett közös vállalkozás tevékenységét – beleértve az ITER-ét is – külön jogi aktusnak kell szabályoznia.
- (9) Ahhoz, hogy a magfúzió hitel érdemlő megoldás legyen a kereskedelmi mértékű energiatermelésre, először is arra van szükség, hogy az ITER sikeresen és időben megépüljön és üzembe álljon. Másodsor pedig ambiciózus, de teljesíthető ütemtervet kell készíteni a 2050-re megvalósítandó villamosenergia-termelésre vonatkozóan. E célok eléréséhez az európai magfúziós programot a szóban forgó ütemterv végrehajtását szolgáló közös tevékenységi program felé kell irányítani. A folyamatban lévő magfúziós kutatási tevékenységek eredményeinek szavatolása, valamint a magfúzió területével foglalkozó érdekelt felek hosszú távú kötelezettségvállalásának és egymással való hosszú távú együttműködésének a biztosítása érdekében gondoskodni kell a Közösségtámogatásának folyamatosságáról. Nagyobb hangsúlyt kell helyezni mindenekelőtt az ITER-t támogató tevékenységekre, de a demonstrációs reaktorra irányuló fejlesztésekre is, és ezen belül adott esetben a magánszektor részvételét is erősíteni kell. Ezen ésszerűsítés és hangsúlyáthelyezés közben nem szabad kockára tenni a fúziós energia tudományos közösségében Európa által betöltött vezető szerepet.
- (10) A Közös Kutatóközpontnak továbbra is a felhasználó igényeire szabott független tudományos és technológiai támogatást kell biztosítania a közösségi szakpolitikák megfogalmazásához, kialakításához, végrehajtásához és nyomon követéséhez, különösen a nukleáris biztonsági és védelmi kutatás és képzés területén. Az Unióban folyó kutatás emberi erőforrásainak optimális kiaknázása és a párhuzamos munkavégzés elkerülése érdekében a Közös Kutatóközpont által végzett új tevékenységeket minden esetben elemezni kell annak megállapítása érdekében, hogy azok összhangban állnak-e a tagállamokban folytatott tevékenységekkel. A „Horizont 2020” keretprogram nukleáris védelemmel kapcsolatos vetületeinek a Közös Kutatóközpont közvetlen tevékenységeire kell korlátozódnuk.
- (11) A Közös Kutatóközpontnak a jövőben is további erőforrásokat kell létrehoznia versenyképes tevékenységek révén, beleértve az Euratom-program közvetett tevékenységeiben való részvételt, a harmadik felekkel folytatott munkát és – csekélyebb mértékben – a szellemi tulajdon kiaknázását is.
- (12) Az Uniónak az a szerepe, hogy – valamennyi tagállama érdekében – keretet alakítson ki az atommag-hasadási technológiákra vonatkozó közös élvonalbeli kutatás, tudásteremtés és tudásmegőrzés támogatására, különös tekintettel a biztonságra, a védelemre, a sugárvédelemre és a nonprolifерációra. Ehhez független tudományos eredményekre van szükség, a Közös Kutatóközpont hozzájárulása pedig kulcsfontosságú ezen a területen. A Bizottság az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának szóló, 2010. október 6-i, „Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése: Innovatív Unió” című közleményében ezt elismerte, és szándékát fejezte ki, hogy a politikai döntéshozatal tudományos alapjait a Közös Kutatóközpont révén megerősítse. A Közös Kutatóközpont e feladatnak azzal kíván eleget tenni, hogy a nukleáris biztonságot és védelmet érintő kutatási tevékenységét az Unió politikai prioritásaira összpontosítja.
- (13) A tudomány és a társadalom közötti kapcsolat elmélyítése és a tudományba vetett közbizalom megerősítése érdekében az Euratom-programnak támogatnia kell a polgárok és a civil társadalom tájékozott részvételét a kutatási és innovációs ügyekben, ehhez pedig elő kell mozdítania a tudományos oktatást, hozzáférhetőbbé kell tennie a tudományos ismereteket, olyan, felelősségteljes kutatási és innovációs menetrendeket kell kidolgoznia, amelyek eloszlatják a polgárok és a civil társadalom aggályait és megfelelnek elvárásaiknak, valamint meg kell könnyítenie ez utóbbiak részvételét az Euratom-programhoz tartozó tevékenységekben.
- (14) Az Euratom-program végrehajtása folyamán reagálni kell a tudomány és a technológia, az ipar, a szakpolitikák és a társadalom lehetőségeinek és igényeinek alakulására. A menetrendeket tehát valamennyi érintett ágazat érdekelt feleivel szoros egyeztetésben kell kijelölni, és kellő rugalmasságot kell hagyni az új fejlemények figyelembevételéhez. Az Euratom-program ideje alatt külső szaktanácsadáshoz lehet folyamodni, emellett igénybe véve a megfelelő struktúrákat is, például az európai technológiai platformokat.
- (15) A 2013. február 26–27-én Brüsszelben, a Bizottság és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság közös szervezésében megrendezett, egy többek között energetikai, közgazdasági és társadalomtudományi szakértők által készített, interdiszciplináris tanulmányon alapuló, „Az atommaghasadással kapcsolatos kutatások előnyei és korlátai a karbonszegény gazdaságra nézve” című szimpóziumon folytatott viták eredményei elismerték, hogy folytatni kell az európai szintű nukleáris kutatást.

⁽¹⁾ HL L 358., 2006.12.16., 62. o.

⁽²⁾ A Tanács 2007/198/Euratom határozata (2007. március 27.) a Fúzióenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról (HL L 90., 2007.3.30., 58. o.)

- (16) Az Euratom-programnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az Unióban vonzóbbá váljon a kutatói életpálya. Megfelelő figyelmet kell fordítani – önkéntes jellegük tiszteletben tartása mellett – a Kutatók Európai Chartájára és a kutatók felvételi eljárásának magatartási kódexére ⁽¹⁾, valamint az európai kutatási térséggel összefüggésben meghatározott egyéb referenciakeretekre.
- (17) Az Euratom-program keretében kialakított tevékenységeknek arra kell törekedniük, hogy a kutatásban és az innovációban előmozdítsák a nők és férfiak közötti egyenlőséget, különösen a nemek közötti aránytalanság háttérben álló okok kezelésével, a női és férfi kutatók képességeinek teljes kibontakoztatásával, valamint a nemek kérdésének a projektek tartalmába való beépítésével, a kutatás színvonalasabbá tétele és az innováció serkentése céljából. A tevékenységeknek törekedniük kell továbbá a nemek közötti egyenlőséghez kapcsolódó – az Európai Unióról szóló szerződés 2. és 3. cikke, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 8. cikke szerinti – elvek érvényre juttatására.
- (18) Az Euratom-program által támogatott kutatási és innovációs tevékenységeknek tiszteletben kell tartaniuk az etikai alapelveket. A tudomány és az új technológiák etikájával foglalkozó európai csoport energiaügyi kérdésekkel kapcsolatos véleményeit adott esetben figyelembe kell venni. A kutatási tevékenységeknek továbbá figyelembe kell venniük az EUMSZ 13. cikkét, és csökkenteniük kell az állatok kutatási és kísérleti célú felhasználását, végsőként az állatfelhasználás kiváltását szem előtt tartva. Minden tevékenységet az emberi egészségvédelem magas szintjének biztosításával kell végrehajtani.
- (19) A hatás növelése érdekében továbbá az Euratom-programból és a magánforrásokból származó finanszírozást a köz- és a magánszféra közötti partnerségek keretében együttesen kell mozgósítani olyan kulcsfontosságú területeken, ahol a kutatás és az innováció hozzájárulhat az Unió tágabb versenyképességi céljaihoz. Különös figyelmet kell fordítani a kis- és középvállalkozások részvételére.
- (20) Az Euratom-programnak ösztönöznie kell a közös érdeken és a kölcsönös előnyökön alapuló – különösen a biztonság területét érintő – együttműködést harmadik országokkal, mindenekelőtt a nukleáris biztonság folyamatos javításának előmozdítása céljából.
- (21) A belső piacon működő összes vállalkozás egyenlő versenyfeltételeinek biztosítása érdekében az Euratom-program nyújtotta finanszírozást az állami támogatási szabályokkal összhangban kell kialakítani, ezáltal biztosítva a közkiadások eredményességét, és megelőzve a piactorzulást, például a magánfinanszírozás kiszorítását, nem hatékony piaci szerkezetek létrehozását vagy rossz hatékonysággal működő cégek fennmaradását.
- (22) 2011. február 4-i ülésén az Európai Tanács következtéseiben elismerte, hogy az uniós kutatás finanszírozásában az ellenőrzés és a kockázatkezelés újfajta megközelítésére van szükség, és új egyensúly megteremtését szorgalmazta a bizalom és az ellenőrzés, illetve a kockázatvállalás és a kockázatkerülés között. A kutatási keretprogramok végrehajtásának egyszerűsítéséről szóló 2010. november 11-i állásfoglalásában ⁽²⁾ az Európai Parlament az adminisztratív és pénzügyi egyszerűsítés irányába történő elmozdulásra szólított fel, és megállapította, hogy az uniós kutatásfinanszírozás során nagyobb bizalmat és kockázattűrést kellene tanúsítani a résztvevőkkel szemben.
- (23) Az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedésekkel kell védeni a kiadási ciklus egészében, ideértve a szabálytalanságok megelőzését, feltárását és kivizsgálását, a kárba vesztett, tévesen kifizetett vagy helytelenül felhasznált források visszatéríttetését és adott esetben a bírságokat. A résztvevőkre háruló ellenőrzési terhen enyhíteni kell az ellenőrzési stratégia olyan értelmű felülvizsgálatával, amely a hangsúlyt a hibaarányok minimalizálásáról a kockázatértékelésen alapuló ellenőrzésre és a csalások felderítésére helyezi át.
- (24) Fontos gondoskodni az Euratom-program pénzgazdálkodásának hatékony és eredményes voltáról, valamint az Euratom-program minél hatékonyabb és felhasználóbarátabb végrehajtásáról, s emellett biztosítani kell a jogbiztonságot és valamennyi résztvevőnek a programhoz való hozzáférést is. Biztosítani kell a 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁾ (a költségvetési rendelet) vonatkozó rendelkezéseinek, valamint az egyszerűsítés és a szabályozás javítása kapcsán meghatározott követelményeknek való megfelelést.
- (25) Annak érdekében, hogy az Euratom-program végrehajtása minél hatékonyabb legyen, hogy egyszerűsített eljárásoknak köszönhetően ahhoz valamennyi résztvevő könnyen hozzáférjen, valamint hogy a résztvevőkre egységes, átfogó és átlátható keret legyen irányadó, indokolt, hogy az Euratom-programban való részvételre és a kutatási eredmények terjesztésére – egyes kiigazításokkal, illetve kivételekkel – a „Horizont 2020” keretprogramra alkalmazandó, a(z) 1291/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben rögzített szabályok vonatkozzanak.

⁽²⁾ HL C 74E., 2012.3.13., 34. o.

⁽¹⁾ A Bizottság ajánlása (2005. március 11.) a Kutatók Európai Chartájáról és a kutatók felvételi eljárásának magatartási kódexéről (HL L 75., 2005.3.22., 67. o.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 966/2012/EU, Euratom rendelet (2012. október 25.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról és az 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 298., 2012.10.26., 1. o.).

(26) Fontos a Szerződés 2. fejezetével összhangban továbbra is elősegíteni a résztvevők által létrehozott szellemi tulajdon hasznosítását, s eközben megvédeni a többi résztvevő és a Közösség jogos érdekeit.

(27) Az 1908/2006/Euratom tanácsi rendelet⁽¹⁾ és 139/2012/Euratom tanácsi rendelet⁽²⁾ alapján létrehozott és a Bizottság által kezelt résztvevői garanciaalapok fontos védőmechanizmusnak bizonyultak, mivel mérséklék a nem teljesítő résztvevők részéről esedékesé váló, de vissza nem fizetett összegekhez kapcsolódó kockázatokat. A(z) 1290/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁽³⁾ létrehozott résztvevői garanciaalapnak ki kell terjednie az 1908/2006/Euratom rendelet, a 139/2012/Euratom rendelet és az e rendelet alapján végzett tevékenységekre is.

(28) Az Euratom-program keretébe tartozó közvetett tevékenységek végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében, a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni a tekintetben, hogy egyrészt munkaprogramokat fogadhatson el, másrészt elfogadhassa a közvetett tevékenységek finanszírozásának jóváhagyásáról szóló határozatot. A Bizottság vonatkozó végrehajtási hatásköreit a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁽⁴⁾ megfelelően kell gyakorolni.

(29) Az Euratom-programnak a vonatkozó területeken kijelölt célkitűzései eléréséhez a horizontális tevékenységek támogatására van szükség, mind az Euratom-program keretein belül, mind a „Horizont 2020” keretprogrammal közösen.

(30) Az eredményes teljesítményirányításhoz, beleértve az értékelést és a nyomon követést is, olyan egyedi eredményességi mutatók kidolgozására van szükség, amelyek

mérhetőek az idő előrehaladtával, reálisak, megfelelnek az uniós beavatkozás logikájának, továbbá a célkitűzések és a tevékenységek hierarchiáját figyelembe véve relevánsak. Megfelelő koordinációs mechanizmusokat kell bevezetni az Euratom-program végrehajtása és nyomon követése, valamint az Európai Kutatási Térség előrehaladásának, eredményeinek és működésének nyomon követése között.

(31) A Közös Kutatóközpontnak a 96/282/Euratom bizottsági határozattal⁽⁵⁾ létrehozott kormányzótanácsával konzultáltak a Közös Kutatóközpont közvetlen tevékenységeinek tudományos és technológiai tartalmáról.

(32) A jogbiztonság érdekében hatályon kívül kell helyezni a fúziós program tanácsadó bizottságának felállításáról szóló 1980. december 16-i tanácsi határozatot⁽⁶⁾, a 84/338/Euratom, ESZAK, EGK tanácsi határozatot⁽⁷⁾, a 2006/970/Euratom tanácsi határozatot⁽⁸⁾, a 2006/976/Euratom tanácsi határozatot⁽⁹⁾, a 2006/977/Euratom tanácsi határozatot⁽¹⁰⁾, az 1908/2006/Euratom rendeletet, a 2012/93/Euratom tanácsi határozatot⁽¹¹⁾, a 139/2012/Euratom rendeletet, a 2012/94/Euratom tanácsi határozatot⁽¹²⁾ és a 2012/95/Euratom tanácsi határozatot⁽¹³⁾.

(1) A Tanács 1908/2006/Euratom rendelete (2006. december 19.) az Európai Atomenergia-közösség hetedik keretprogramjának (2007–2011) cselekvéseiben a vállalkozások, a kutatóközpontok és az egyetemek részvételére, valamint a kutatási eredmények terjesztésére vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 400., 2006.12.30., 1. o.).

(2) A Tanács 139/2012/Euratom rendelete (2011. december 19.) az Európai Atomenergia-közösség keretprogramjának (2012–2013) közvetett cselekvései esetében a vállalkozások, a kutatóközpontok és az egyetemek részvételére, valamint a kutatási eredmények terjesztésére vonatkozó szabályok megállapításáról (HL L 47., 2012.2.18., 1. o.).

(3) Az Európai Parlament és a Tanács 1290/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, valamint az 1906/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (A Hivatalos lap 81-ik oldalán található)

(4) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.)

(5) A Bizottság 96/282/Euratom határozata (1996. április 10.) a Közös Kutatóközpont átszervezéséről (HL L 107., 1996.4.30., 12. o.).

(6) 1981. január 8-i 4151/81 (ATO 103) sz. tanácsi dokumentum; a Hivatalos Lapban nem tették közzé.

(7) A Tanács 84/338/Euratom, ESZAK, EGK határozata (1984. június 29.) a közösségi kutatási, fejlesztési és demonstrációs tevékenységek igazgatásával és összehangolásával kapcsolatos struktúrákról és eljárásokról (HL L 177., 1984.7.4., 25. o.).

(8) A Tanács 2006/970/Euratom határozata (2006. december 18.) az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) nukleáris kutatási és képzési tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjáról (2007–2011) (HL L 400., 2006.12.30., 60. o.).

(9) A Tanács 2006/976/Euratom határozata (2006. december 19.) az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) nukleáris kutatási és képzési tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjának (2007–2011) végrehajtására irányuló egyedi programról (HL L 400., 2006.12.30., 404. o.).

(10) A Tanács 2006/977/Euratom határozata (2006. december 19.) az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) nukleáris kutatási és képzési tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjának (2007–2011) a keretében a Közös Kutatóközpont által közvetlen cselekvések révén végrehajtandó egyedi programról (HL L 400., 2006.12.30., 434. o.).

(11) A Tanács 2012/93/Euratom határozata (2011. december 19.) az Európai Atomenergia-közösség nukleáris kutatási és képzési tevékenységekre vonatkozó keretprogramjáról (2012–2013) (HL L 47., 2012.2.18., 25. o.).

(12) A Tanács 2012/94/Euratom határozata (2011. december 19.) az Európai Atomenergia-közösség nukleáris kutatási és képzési tevékenységekre vonatkozó keretprogramjának (2012–2013) végrehajtására irányuló, közvetett cselekvések útján megvalósuló egyedi programról (HL L 47., 2012.2.18., 33. o.).

(13) A Tanács 2012/95/Euratom határozata (2011. december 19.) az Európai Atomenergia-közösség nukleáris kutatási és képzési tevékenységekre vonatkozó keretprogramjának (2012–2013) végrehajtására irányuló, a Közös Kutatóközpont által közvetlen cselekvések útján végrehajtandó egyedi programról (HL L 47., 2012.2.18., 40. o.).

(33) A Bizottság konzultált az Euratom Tudományos és Műszaki Bizottságával,

3. cikk

Célkitűzések

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. CÍM

LÉTREHOZÁS

1. cikk

Létrehozás

Ez a rendelet létrehozza a 2014. január 1-jétől 2018. december 31-ig tartó időszakra az Európai Atomenergia-közösség kutatási és képzési programját (a továbbiakban: Euratom-program), és rögzíti a programban való részvétel szabályait, beleértve az e rendelet alapján odaítélt források kezelésével megbízott finanszírozó szervek programjaiban, valamint az e rendelet alapján és a 2013/1291/EU európai parlamenti és tanácsi határozattal létrehozott „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (a továbbiakban: „Horizont 2020” keretprogram) alapján közösen végrehajtott tevékenységekben való részvételre irányadó szabályokat is.

2. cikk

Fogalom meghatározások

E rendelet alkalmazásában:

- a) „kutatási és innovációs tevékenység”: a kutatási, a technológiafejlesztési, a demonstrációs és az innovációs tevékenységek teljes köre, beleértve a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel való együttműködés előmozdítását, az eredmények terjesztését és optimalizálását, valamint az Európai Atomenergia-közösségben (a továbbiakban: Közösség) működő kutatók képzésének és mobilitásának serkentését is;
- b) „közvetlen tevékenységek”: a Bizottság által Közös Kutatóközpontja révén végrehajtott kutatási és innovációs tevékenységek;
- c) „közvetett tevékenységek”: olyan kutatási és innovációs tevékenységek, amelyekhez az Unió vagy a Közösség (a továbbiakban: az Unió) pénzügyi támogatást nyújt, és amelyeket résztvevők hajtanak végre;
- d) „a köz- és magánszféra partnersége”: olyan partnerség, amelyben magánszektorbeli partnerek, a Közösség és – adott esetben – más partnerek, például közszektorbeli szervek vállalják, hogy közösen támogatják egy kutatási és innovációs program vagy meghatározott tevékenységek kidolgozását és végrehajtását;
- e) „közszektoron belüli partnerség”: olyan partnerség, amelyben helyi, regionális, nemzeti vagy nemzetközi szintű közszektorbeli szervek vagy közfeladatot ellátó szervek a Közösséggel együtt vállalják, hogy közösen támogatják egy kutatási és innovációs program vagy meghatározott tevékenységek kidolgozását és végrehajtását.

(1) Az Euratom-program általános célkitűzése, hogy előmozdítsa a nukleáris kutatási és képzési tevékenységeket, hangsúlyt fektetve a nukleáris biztonság, a nukleáris védelem és a sugárvédelem folyamatos javítására, különösen pedig az, hogy potenciálisan hozzájáruljon az energiarendszer biztonságos és hatékony módon történő hosszú távú széntelenítéséhez. Ezt az általános célkitűzést az I. mellékletben részletezett tevékenységek útján, az e cikk (2) és (3) bekezdése szerinti különös célkitűzések elérését szolgáló közvetlen és közvetett tevékenységek formájában kell megvalósítani.

(2) Az Euratom-program közvetett tevékenységeinek különös célkitűzései a következők:

- a) a nukleáris rendszerek biztonságosságának támogatása;
- b) hozzájárulás a radioaktív vég hulladék kezelésére alkalmas biztonságos, hosszú távú megoldások kifejlesztéséhez, ideértve a radioaktív hulladék végleges geológiai elhelyezését, valamint a particionálást és a transzmutációt is;
- c) a nukleáris szakértelem és kiválóság fejlesztésének és fenntartásának támogatása az Unióban;
- d) az ionizáló sugárzást felhasználó orvosi alkalmazások sugárvédelmének és fejlesztésének támogatása, ideértve többek között, hogy a radioizotópokhoz biztonságos módon lehessen hozzájutni, és azokat biztonságosan lehessen használni;
- e) előrelépés a magfúzió energiaforrásként való alkalmazhatóságának demonstrálása felé a meglévő és leendő magfúziós létesítmények hasznosítása révén;
- f) a leendő fúziós erőművek megalapozása anyagok és technológiai fejlesztésével, valamint koncepciótervek készítésével;
- g) az innováció és az ipari versenyképesség előmozdítása;
- h) a páneurópai jelentőségű kutatási infrastruktúra rendelkezésre állásának és igénybevételeknek biztosítása.

(3) Az Euratom-program közvetlen tevékenységeinek különös célkitűzései a következők:

- a) a nukleáris biztonság javítása a fűtőelem- és reaktorbiztonságra, a hulladékkezelésre – ezen belül a végleges geológiai elhelyezésre, valamint a particionálásra és a transzmutációra –, továbbá a leszerelésre, valamint a veszélyhelyzeti felkészültségre is kiterjedően;
- b) a nukleáris védelem javítása a nukleáris biztosítéki rendszerre, a nonproliferaációra, a tiltott kereskedelem elleni küzdelemre és a nukleáris kriminalisztikára is kiterjedően;

- c) a szabványosítással kapcsolatos nukleáris tudásalap kiválóságának növelése;
- d) a tudásmenedzsment, az oktatás és a képzés ügyének előmozdítása;
- e) az Unió nukleáris biztonságra és védelemre vonatkozó politikájának támogatása.

Amennyiben a Közös Kutatóközpont új tevékenységet bízna, a Közös Kutatóközpont kormányzótanácsának elemzést kell végeznie annak megállapítása érdekében, hogy az összhangban áll-e a tagállamokban folytatott tevékenységekkel.

(4) Az Euratom-programot olyan módon kell végrehajtani, amely biztosítja, hogy a támogatott prioritások és tevékenységek megfeleljenek a változó igényeknek, és amely számol a tudomány, a technológia, az innováció, a piacok és a társadalom állandó fejlődésével az emberi erőforrások és a pénzügyi források optimális kiaknázása, valamint az Unióban folyó nukleáris kutatás és fejlesztés terén való párhuzamos munkavégzés elkerülése érdekében.

(5) A (2) és a (3) bekezdésben felsorolt különös célkitűzések keretein belül figyelembe vehetők az Euratom-program végrehajtási időszaka folyamán újonnan felmerülő nem várt igények. Ide tartozhatnak indokolt esetben a felmerülő lehetőségekre, válságokra és fenyegetésekre, az új uniós politikák kifejlesztésével kapcsolatos szükségletekre, valamint a jövőbeli programok keretében támogatásra előirányzott tevékenységek kísérleti kipróbálására adott válaszok.

4. cikk

Költségvetés

(1) Az Euratom-program végrehajtására szolgáló pénzügyi keret 1 603 329 000 EUR. Ez az összeg a következőképpen oszlik meg:

- a) a magfúziós kutatási és fejlesztési programhoz kapcsolódó közvetett tevékenységek 728 232 000 EUR;
- b) az atommaghasadáshoz, a nukleáris biztonsághoz és a sugárvédelemhez kapcsolódó közvetett tevékenységek 315 535 000 EUR;
- c) közvetlen tevékenységek 559 562 000 EUR.

Az Euratom-program közvetett tevékenységeinek végrehajtása esetében a Bizottság igazgatási kiadásai az Euratom-program időtartama alatt átlagosan legfeljebb 7 %-ot, 2018-ban pedig legfeljebb 6 %-ot tehetnek ki.

(2) Az Euratom-program pénzügyi keretéből fedezhető a program irányításához és célkitűzései eléréséhez szükséges előkészítő, nyomonkövetési, ellenőrzési, könyvvizsgálói és értékelési tevékenységek, és különösen – ha kapcsolódnak e rendelet általános célkitűzéseihez – a tanulmánykészítés és a szakértői

találkozók kiadásai, valamint az elsődlegesen információfeldolgozásra és -cserére szolgáló informatikai hálózatokkal kapcsolatos kiadások, továbbá a Bizottságnak az Euratom-program irányítása kapcsán felmerülő, a technikai és igazgatási segítségnyújtáshoz kapcsolódó minden egyéb kiadása. Az olyan folyamatos és ismétlődő tevékenységek, mint például az ellenőrzés, a könyvvizsgálat és az IT-hálózatok kapcsán felmerülő kiadások a Bizottságnak az (1) bekezdésében meghatározott igazgatási kiadásai keretében fedezhetők.

(3) Szükség szerint és kellően indokolt esetben a 2018. december 31-ig le nem záruló tevékenységekkel kapcsolatos igazgatási feladatok ellátása céljából előirányzatok vehetők fel a 2018 utáni költségvetésbe a technikai és igazgatási segítségnyújtáshoz kapcsolódó kiadások fedezésére.

(4) Amennyiben a közvetlen tevékenységek hozzájárulnak olyan jogalanyok által létrehozott kezdeményezésekhez, amelyeket a Bizottság a 6. cikk (2) bekezdésével és a 15. cikkel összhangban feladatok végrehajtásával megbízott, ez a hozzájárulás nem tekintendő a szóban forgó kezdeményezésekhez rendelt pénzügyi hozzájárulás részének.

(5) A költségvetési kötelezettségvállalások éves részletekre bonthatók. Ebben az esetben a Bizottság az éves részletekre vonatkozóan minden évben a pénzügyi támogatásban részesülő tevékenységek előrehaladásának, a tervezett igényeknek és a költségvetési források rendelkezésre állásának figyelembevételével tesz kötelezettségvállalást.

5. cikk

Harmadik országok társulása

(1) Az Euratom-programhoz a következők társulhatnak:

- a) csatlakozó, tagjelölt és potenciális tagjelölt országok, az uniós programokban való részvételükre irányadó, a vonatkozó keretmegállapodásokban és társulási tanácsi határozatokban vagy hasonló megállapodásokban meghatározott általános alapelvekkel és általános feltételekkel összhangban;
- b) az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) tagjai, vagy az európai szomszédságpolitika körébe tartozó azon országok vagy területek, amelyek eleget tesznek valamennyi alábbi kritériumnak:
 - i. színvonalas tudományos, technológiai és innovációs kapacitás;
 - ii. a múltban jó eredménnyel történő részvétel uniós kutatási és innovációs programokban;
 - iii. a szellemi tulajdon-jogok tisztességes és méltányos módon történő kezelése;
- c) a hetedik Euratom-keretprogramhoz társult országok és területek.

(2) A társult országoknak az Euratom-programban való részvételére irányadó különös feltételekről – beleértve az adott társult ország bruttó hazai termékének alapján megállapított pénzügyi hozzájárulást is – az Unió és a társult országok közötti nemzetközi megállapodásokban kell rendelkezni.

II. CÍM

VÉGREHAJTÁS

I. FEJEZET

Végrehajtás, irányítás és támogatásnyújtási formák

6. cikk

Irányítás és az uniós támogatásnyújtás formái

(1) Az Euratom-program végrehajtása a költségvetési rendelet szerinti finanszírozási formák közül egynek vagy többnek, így különösen támogatásoknak, pénzdíjaknak, beszerzéseknek és pénzügyi eszközöknek az igénybevételével megvalósuló közvetett tevékenységek útján történik. A Közösség általi támogatásnyújtás továbbá a Közös Kutatóközpont kutatási és innovációs tevékenységei formájában megvalósuló közvetlen tevékenységekből is áll.

(2) A Szerződés 10. cikkében foglaltak érintése nélkül a Bizottság az Euratom-program végrehajtásának meghatározott részével megbízhatja a költségvetési rendelet 58. cikke (1) bekezdésének c) pontjában említett finanszírozó szerveket.

A Bizottság ezenkívül az Euratom-program szerinti közvetett tevékenységek végrehajtásával megbízhatja a „Horizont 2020” keretprogram alapján létrehozott vagy abban említett szerveket is.

(3) A Bizottság a 12. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárásnak megfelelően, végrehajtási aktusok révén elfogadja a közvetett tevékenységek finanszírozásának jóváhagyásáról szóló határozatot.

7. cikk

A részvételre és a kutatási eredmények terjesztésére irányadó szabályok

(1) Az e cikk (2) és (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, bármely jogalanynak az Euratom-program keretében végzett közvetett tevékenységekben való részvételére a(z) 1290/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben rögzített szabályok az irányadók.

(2) Az Euratom-program alkalmazásában a(z) 1290/2013/EU rendelet 43. cikke (2) bekezdésének első albekezdése szerinti biztonsági szabályok magukban foglalják a tagállamoknak a Szerződés 24. cikke szerinti védelmi érdekeit is.

A(z) 1290/2013/EU rendelet 41. cikke (3) bekezdésének első albekezdésétől eltérve a Bizottság vagy a finanszírozó szerv – azon eredmények esetében, amelyeket olyan résztvevők hoztak létre, amelyek a Közösség részéről pénzügyi hozzájárulásban részesültek – kifogással élhet a tulajdonjog átruházásával vagy a kizárólagos vagy nem kizárólagos használati engedély

megadásával szemben, amennyiben az átruházás vagy az engedély megadása olyan harmadik felek részére történik, amelyek az Euratom-programhoz nem társult harmadik országok valamelyikében vannak letelepedve, ha úgy ítéli meg, hogy az átruházás vagy az engedély megadása nem áll összhangban az Unió gazdasága versenyképességének fejlesztésére vonatkozó célkitűzéssel, vagy összeegyeztethetetlen az etikai elvekkkel vagy biztonsági megfontolásokkal. Az említett biztonsági megfontolások magukban foglalják a tagállamoknak a Szerződés 24. cikke szerinti védelmi érdekeit is.

A(z) 1290/2013/EU rendelet 46. cikke (1) bekezdésének első albekezdésétől eltérve a Közösség és közös vállalkozásai – a Közösség politikáinak és programjainak fejlesztése, végrehajtása és nyomon követése, vagy harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel folytatott nemzetközi együttműködés keretében vállalt kötelezettségek teljesítése céljából – jogosultak hozzáférni az olyan résztvevők eredményeihez, amelyek a Közösség részéről pénzügyi hozzájárulásban részesültek. E hozzáférés jogosultja feljogosíthat harmadik feleket az eredmények közbeszerzésekben való felhasználására, továbbá e hozzáférési jog magában foglalja a használati jog továbbadásának jogát, kereskedelmi célokat és a piaci versenyben való részvétel céljait nem szolgálhatja, és jogdíjmentesen biztosítandó.

(3) A(z) 1290/2013/EU rendelet alapján létrehozott résztvevői garanciaalap az 1908/2006/Euratom rendelet és a(z) 139/2012/Euratom rendelet alapján létrehozott résztvevői garanciaalapok helyett működik és azok jogutódjának minősül.

Az 1908/2006/Euratom rendelet és a 139/2012/Euratom rendelet alapján létrehozott résztvevői garanciaalapokból származó összegeket 2013. december 31-ével át kell vezetni a 1290/2013/EU rendelettel létrehozott résztvevői garanciaalap javára. A 2012/93/Euratom határozat tevékenységeinek azon résztvevőinek, amelyek 2013. december 31. után írják alá a támogatási megállapodást, a résztvevői garanciaalapba kell befizetni a hozzájárulásukat.

8. cikk

Több területet érintő tevékenységek

(1) Az Euratom-program célkitűzéseinek elérése, valamint az Euratom-program és a „Horizont 2020” keretprogram közös kihívásainak kezelése érdekében az Unió pénzügyi hozzájárulásában részesülhetnek azok a tevékenységek, amelyek érintik az I. melléklet szerinti közvetett tevékenységek mindegyikét és/vagy szolgálják a „Horizont 2020” keretprogramnak a 2013/743/EU tanácsi határozattal ⁽¹⁾ létrehozott egyedi programja végrehajtását.

(2) Az e cikk (1) bekezdésében említett pénzügyi hozzájárulás a közvetett tevékenységekre szánt, e rendelet 4. cikkében és a(z) 1291/2013/EU rendelet 6. cikkében rögzített pénzügyi hozzájárulások halmozásával, egyetlen finanszírozási rendszeren keresztül biztosítható.

⁽¹⁾ A Tanács 2013/743/EU határozata (2013. december 3.) a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) végrehajtását szolgáló egyedi program létrehozásáról (A Hivatalos lap 965-ik oldalán található)

9. cikk

A nemek közötti egyenlőség

A „Horizont 2020” keretprogram keretében biztosítani kell a nemek közötti egyenlőség ügyének, valamint – a kutatás és az innováció tartalmát illetően – a nemekkel kapcsolatos dimenzió érvényesülésének eredményes előmozdítását.

10. cikk

Etikai alapelvek

(1) Az Euratom-program keretében végrehajtott valamennyi tevékenységnek összhangban kell állnia az etikai alapelvekkel és a vonatkozó nemzeti, uniós és nemzetközi szabályozással, beleértve az Európai Unió Alapjogi Chartáját, valamint az emberi jogok európai egyezményét és annak kiegészítő jegyzőkönyveit is.

Különös figyelmet kell fordítani az arányosság elvére, a magánélet tiszteletben tartásához való jogra, a személyes adatok védelméhez való jogra, a személyeknek a testi és szellemi sértetlenséghez való jogára, a megkülönböztetésmentességhez való jogra és arra, hogy biztosítani kell az emberi egészségvédelem magas szintjét.

(2) Az Euratom-program keretében végrehajtott kutatási és innovációs tevékenységeknek kizárólag a polgári alkalmazásokra kell összpontosulniuk.

11. cikk

Munkaprogramok

(1) A Bizottság a közvetett tevékenységek végrehajtása céljából – a 12. cikk (3) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében elfogadott végrehajtási aktusok révén – munkaprogramokat fogad el. Az említett munkaprogramok teret engednek az alulról építkező, a célkitűzéseket innovatív módokon kezelő megközelítéseknek.

A munkaprogramok a költségvetési rendelettel összhangban tartalmazzák a tevékenységek végrehajtásával kapcsolatos főbb elemeket, beleértve részletes célkitűzéseiket, a kapcsolódó finanszírozást és menetrendet, valamint a végrehajtás további éveire vonatkozó többéves megközelítést és stratégiai irányvonalakat is.

(2) A közvetlen tevékenységeket illetően a Bizottság – a 96/282/Euratom határozattal összhangban – többéves munkaprogramot készít, amely részletesebben meghatározza az I. mellékletben ismertetett célkitűzéseket, illetve tudományos és technológiai prioritásokat, valamint a végrehajtás menetrendjét.

Az említett többéves munkaprogramban figyelembe kell venni a tagállamok, a társult országok, valamint az európai és a nemzetközi szervezetek által végzett kapcsolódó kutatási tevékenységeket is. A munkaprogramot szükség szerint aktualizálni kell.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben említett munkaprogramokban figyelembe kell venni a tudomány, a technológia és az innováció nemzeti, uniós és nemzetközi szintű állását, valamint a

vonatkozó szakpolitikai, piaci és társadalmi fejleményeket. A munkaprogramokat szükség szerint aktualizálni kell.

(4) Az (1) és (2) bekezdésben említett munkaprogramoknak tartalmazniuk kell egy olyan szakaszt, amely ismerteti a 8. cikkben említett, több területet érintő tevékenységeket.

12. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot munkájában egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet szerinti bizottság.

(2) A bizottság⁽¹⁾ két különböző konfigurációban ül össze, melyek közül az egyik az Euratom-program maghasadással összefüggő vonatkozásaival, míg a másik a magfúzióval összefüggő vonatkozásaival foglalkozik.

(3) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti vizsgálóbizottsági eljárást kell alkalmazni.

(4) Amennyiben a bizottság véleményét írásbeli eljárás útján kéri ki, az írásbeli eljárást – ha a véleménynyilvánításra megállapított határidőn belül az elnök így dönt, vagy a bizottsági tagok egyszerű többsége ezt kéri – eredmény nélkül kell lezárni.

13. cikk

A Bizottság a 12. cikkben említett bizottságot rendszeresen tájékoztatja az Euratom-program végrehajtásában összességében elért előrehaladásról, és időszerte információval látja el az Euratom-program keretében javasolt vagy finanszírozott valamennyi közvetett tevékenységről.

14. cikk

Külső szaktanács és társadalmi szerepvállalás

(1) Az Euratom-program végrehajtása céljából – megfelelő esetben – figyelembe kell venni a következőktől származó szaktanácsot és észrevételeket:

- a) a Szerződés 134. cikke szerinti Tudományos és Műszaki Bizottság;
- b) magas szintű szakértőkből álló, a Bizottság által létrehozott független tanácsadó csoportok;
- c) nemzetközi tudományos és technológiai megállapodások alapján a párbeszéd céljára létrehozott struktúrák;
- d) előremutató tevékenységek;

⁽¹⁾ Az Euratom-program végrehajtásának elősegítése céljából a Bizottság a programbizottság minden ülésakor, a napirendnek megfelelően, a megállapított iránymutatásokkal összhangban, tagállamonként egy képviselő, valamint – olyan napirendi pontok esetében, amelyeknél valamely tagállam szakértőt kíván igénybe venni – tagállamonként egy szakértő/tanácsadó költségeit megtéríti.

- e) célirányos nyilvános konzultációk (adott esetben a regionális és nemzeti hatóságok vagy érdekeltek részvételével);
- f) valamint a felelősségteljes kutatás és innováció támogatását garantáló átlátható és interaktív folyamatok.

(2) Messzemenően figyelemmel kell lenni továbbá a többek között az európai technológiai platformok, a közös programozási kezdeményezések és az európai innovációs partnerségek által megállapított kutatási és innovációs menetrendekre.

II. FEJEZET

Különös tevékenységi területek

15. cikk

Kis- és középvállalkozások

Az Euratom-programon belül különös figyelmet kell fordítani a kis- és középvállalkozások (kkv-k), valamint általánosságban a magánszektor megfelelő részvételére és az innováció rájuk gyakorolt hatásaira. Az értékelési és a nyomonkövetési intézkedések részeként a kkv-k részvételét kvantitatív és kvalitatív szempontból értékelni kell.

16. cikk

A köz- és magánszféra közötti, valamint a közszektoron belüli partnerségek

A 3. cikk szerinti célkitűzések elérése érdekében az Euratom-program különös tevékenységei végrehajthatók a következők révén:

- a) a Szerződés 5. fejezete alapján létrehozott közös vállalkozások;
- b) a „program-társfinanszírozási tevékenység” finanszírozási rendszeren alapuló, közszektoron belüli partnerségek;
- c) a(z) 1291/2013/EU rendelet 25. cikke szerinti, a köz- és magánszféra közötti szerződéses partnerségek.

17. cikk

Nemzetközi együttműködés harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel

(1) A harmadik országokban letelepedett jogalanyok és a nemzetközi szervezetek a(z) 1290/2013/EU rendeletben előírt feltételekkel jogosultak az Euratom-program közvetett tevékenységeiben való részvételre. Ezzel kapcsolatban az általános alapelv alóli kivételeket e rendelet 7. cikke tartalmazza. Az Euratom-program a harmadik országokkal és a nemzetközi szervezetekkel való nemzetközi együttműködést a következő célokból mozdítja elő:

- a) az Európai Unió kutatási és innovációs kiválóságának és vonzerejének, valamint gazdasági és ipari versenyképességének fokozása;

- b) a közös társadalmi kihívások eredményes kezelése;

- c) az Európai Unió külpolitikai és fejlesztéspolitikai célkitűzéseinek támogatása a külpolitika és a fejlesztéspolitika körébe tartozó programok kiegészítéseként. Törekedni kell a más uniós szakpolitikákkal való szinergiákra.

(2) Célzott tevékenységeket kell végrehajtani az együttműködés meghatározott harmadik országok vagy harmadik országokból álló csoportok viszonylatában való előmozdítása céljából, stratégiai megközelítés, valamint a közös érdek, prioritások és a kölcsönös előny elve alapján, figyelembe véve az adott országok, illetve országcsoportok tudományos és technológiai képességeit és piaci lehetőségeit, valamint a várható hatást.

Elő kell mozdítani a harmadik országok programjaiban viszonylagos alapon való részvétel lehetőségét. A hatás maximalizálása érdekében elő kell mozdítani a tagállamok és a társult országok kezdeményezéseivel való koordinációt és szinergiákat. Az együttműködés jellege partnerországokként eltérő lehet.

Az együttműködés prioritásainak figyelembe kell venniük az Unió szakpolitikáinak alakulását, a harmadik országokkal való együttműködésre adódó lehetőségeket, valamint a szellemi tulajdon-jogok tisztességes és méltányos kezelését.

18. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció, hasznosítás és terjesztés

(1) Az Euratom-program végrehajtása során végzett terjesztési és tájékoztató tevékenységeket az Euratom-program alapján támogatott tevékenységek szerves részének kell tekinteni.

(2) A kommunikációs tevékenységek közé tartozhatnak a következők:

- a) az Euratom-program szerinti finanszírozás szélesebb körű megismertetésére és igénybevételének megkönnyítésére irányuló – különösen a viszonylag kis részvételi arányú térségeket és résztvevőtípusokat célzó – kezdeményezések;
- b) az eredmények kommunikálásának, hasznosításának és terjesztésének optimalizálásához szükséges készségek átadására irányuló célirányos segítségnyújtás projekteknek és konzorciumoknak;
- c) kezdeményezések a tudományos, technológiai és innovációs vonatkozású kérdésekről való nyilvános párbeszéd és vita előmozdítására, valamint a közösségi média és az egyéb innovatív technológiák és módszerek adta lehetőségek kihasználására;
- d) az Unió politikai prioritásainak kommunikálása, feltéve, hogy a prioritások e rendelet céljaihoz kapcsolódnak; így különösen a Bizottságnak időben részletes tájékoztatást kell nyújtania a tagállamok részére.

(3) A Szerződésre és a vonatkozó uniós jogszabályokra is figyelemmel a terjesztési tevékenységek közé tartozhatnak a következők:

- a) olyan tevékenységek, amelyek több projekt – köztük más forrásból finanszírozott projektek – eredményeit egyesítik felhasználóbarát adatbázisok és a fő eredményeket összefoglaló jelentések rendelkezésre bocsátása céljából;
- b) eredmények terjesztése a szakpolitikai döntéshozók körében – beleértve a szabványügyi szerveket is – annak előmozdítására, hogy a szakpolitikai szempontból lényeges eredményeket a megfelelő nemzetközi, uniós, nemzeti és regionális szintű szervek felhasználják.

III. FEJEZET

Ellenőrzés

19. cikk

Ellenőrzés és könyvvizsgálat

(1) E rendelet végrehajtása céljából olyan ellenőrzési rendszert kell kialakítani, amely ésszerű biztosítékot jelent a működés eredményességével és hatékonyságával kapcsolatos kockázatok megfelelő kezelésére, valamint a háttérügyletek jogszerűségére és szabályszerűségére nézve, figyelemmel a programok többéves voltára, valamint az érintett kifizetések jellegére.

(2) Az ellenőrzési rendszer megfelelő egyensúlyt biztosít a bizalom és az ellenőrzés között, figyelembe véve az ellenőrzések igazgatási és egyéb költségeit az ellenőrzés minden szintjén, különös tekintettel a résztvevőkre, annak érdekében, hogy az Euratom-program elérhesse célkitűzéseit, és magához vonzhassa a legkiválóbb kutatókat és a leginnovatívabb vállalkozásokat.

(3) Az Euratom-program közvetett tevékenységeinek kiadásaira alkalmazott – az ellenőrzési rendszer részét képező – könyvvizsgáló stratégia a program egészének kiadásából vett reprezentatív minta pénzügyi ellenőrzésén alapul. A reprezentatív mintát ki kell egészíteni a kiadásokhoz kapcsolódó kockázat értékelése alapján történő mintavétellel.

Az Euratom-program közvetett tevékenységeire fordított kiadások könyvvizsgálatát következetesen, a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség elvével összhangban kell végezni annak érdekében, hogy a könyvvizsgálat minél kisebb terhet rójon a résztvevőkre.

20. cikk

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

(1) A Bizottság megfelelő intézkedésekkel – csalás, korrupció és más jogellenes cselekmények elleni megelőző intézkedésekkel, hatásos ellenőrzésekkel, szabálytalanság feltárása esetén a jogtalanul kifizetett összegek visszafizetésével, valamint szükség

esetén hatékony, arányos és visszatartó erejű igazgatási és pénzügyi szankciókkal – biztosítja, hogy az Európai Unió pénzügyi érdekei az e rendelet alapján finanszírozott fellépések végrehajtása során ne sérüljenek.

(2) A Bizottság vagy annak képviselői, valamint a Számvevőszék jogosult dokumentumalapú és helyszíni ellenőrzést végezni a támogatások kedvezményezettjeinél, és azon vállalkozóknál és alvállalkozóknál, akik e rendelet alapján uniós forrásokban részesültek.

A (3) bekezdésben foglaltak érintése nélkül a Bizottság az utolsó részlet kifizetésétől számított két éven belül végezhet ellenőrzéseket.

(3) Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) – a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽¹⁾, valamint a 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendeletben⁽²⁾ foglalt rendelkezéseknek és eljárásoknak megfelelően – nyomozásokat, többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat folytathat annak megállapítására, hogy elkövette-e valamely támogatási megállapodással, támogatási határozattal vagy az Euratom-program alapján finanszírozott szerződéssel összefüggésben az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalást, korrupciót vagy más jogellenes cselekményt.

(4) Az (1), (2) és (3) bekezdésben foglaltak érintése nélkül, az e rendelet végrehajtása keretében harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel kötött együttműködési megállapodásoknak, továbbá az e rendelet végrehajtása keretében létrejött szerződéseknek, támogatási megállapodásoknak és támogatási határozatoknak olyan rendelkezéseket kell tartalmazniuk, amelyek kifejezetten felhatalmazzák a Bizottságot, a Számvevőszéket és az OLAF-ot arra, hogy saját hatáskörükön belül lefolytassák az említett ellenőrzéseket és vizsgálatokat.

IV. FEJEZET

Nyomon követés és értékelés

21. cikk

Nyomon követés

(1) A Bizottság évente nyomon követi az Euratom-program végrehajtását, beleértve előrehaladását és eredményeit is. A Bizottság e tekintetben tájékoztatást nyújt a 12. cikkben említett bizottság számára.

(2) A Bizottság jelentést készít az (1) bekezdés szerinti nyomon követés eredményeiről, és nyilvánosságra hozza azokat.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, Euratom rendelete (2013. szeptember 11.) az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 248., 2013.9.18., 1. o.).

⁽²⁾ A Tanács 2185/96/Euratom, EK rendelete (1996. november 11.) az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról (HL L 292., 1996.11.15., 2. o.).

22. cikk

Értékelés

(1) Az értékeléseket kellő időben kell elvégezni ahhoz, hogy a döntéshozatali folyamatban felhasználhatók legyenek.

A Bizottság, figyelemmel a 2006/970/Euratom határozattal létrehozott Hetedik Euratom-keretprogram és a 2012/93/Euratom határozattal létrehozott Euratom Keretprogram (2012–2013) 2015 végéig elkészítendő utólagos értékelésére, átlátható eljárás során kiválasztott független szakértők segítségével 2017. május 31-ig időközi értékelést készít az Euratom-programról, melyben beszámol a célkitűzéseknek az – eredményekben és a kívánt hatás felé tett előrelépésben mérhető – eléréséről, az intézkedések relevanciájának fennállásáról, a források hatékonyságáról és felhasználásáról, a további egyszerűsítési lehetőségekről és az európai hozzáadott értékről. Az értékelésnek ezenkívül ki kell terjednie arra, hogy az intézkedések mennyiben járultak hozzá az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés uniós prioritásaihoz, hogyan befolyásolták a korábbi intézkedések hosszú távú hatásait, valamint milyen mértékű volt az egyéb uniós finanszírozási programokkal – ezen belül a strukturális alapokkal – fennálló szinergia és együttműködés.

A Bizottság 2022. december 31-ig átlátható eljárás során kiválasztott független szakértők segítségével utólagos értékelést készít az Euratom-programról. Az értékelésnek ki kell terjednie az intézkedések indokaira, végrehajtására és eredményeire, valamint hosszú távú hatásaira és fenntarthatóságára annak érdekében, hogy egy ezt követő intézkedés esetleges megújítására, módosítására vagy felfüggesztésére vonatkozó döntés alapjául szolgálhasson.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak érintése nélkül az Euratom-program közvetlen és közvetett tevékenységei külön-külön értékelés tárgyát képezik.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett értékelések a 3. cikkben rögzített célkitűzések felé tett előrehaladást mérik fel, figyelembe véve a II. mellékletben meghatározott vonatkozó eredményességi mutatókat.

(4) Adott esetben és amennyiben lehetséges, a tagállamok az érintett intézkedések nyomon követéséhez és értékeléséhez szükséges adatokat és információkat a Bizottság rendelkezésére bocsátják.

(5) A Bizottság az (1) és a (2) bekezdésben említett értékelések következtetéseit saját észrevételeivel együtt az Európai Parlament, a Tanács, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elé tárja.

III. CÍM

ZÁRÓ ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

23. cikk

Hatályon kívül helyezés és átmeneti rendelkezések

(1) A fúziós program tanácsadó bizottságának felállításáról szóló 1980. december 16-i tanácsi határozat, a 84/338/Euratom, ESZAK, EGK tanácsi határozat, a 2006/970/Euratom határozat, a 2006/976/Euratom határozat, a 2006/977/Euratom határozat, az 1908/2006/Euratom rendelet, a 2012/93/Euratom határozat a 193/2012/Euratom rendelet a 2012/94/Euratom határozat és a 2012/95/Euratom határozat 2014. január 1-jével hatályát veszti.

(2) Az (1) bekezdésben említett határozatokkal létrehozott programok alapján a Közösség pénzügyi hozzájárulásában részesülő tevékenységekre és a hozzájuk kapcsolódó pénzügyi kötelezettségekre teljesítésükig továbbra is az említett programokra alkalmazandó szabályok az irányadók.

(3) A 4. cikkben említett pénzügyi keretből fedezhető az Euratom-program valamint a 2012/93/Euratom határozat, a 2012/94/Euratom határozat és a 2012/95/Euratom határozat alapján elfogadott intézkedések közötti átmenet biztosításához szükséges technikai és igazgatási segítségnyújtással kapcsolatos kiadások is.

(4) A magfúziós kutatáshoz nyújtott közösségi támogatás folyamatosságát biztosítandó, az I. melléklet i) pontjában említett program-társfinanszírozási tevékenység kedvezményezettjeinél 2014. január 1-jétől felmerülő kiadások jogosulttá válnak az uniós támogatásra.

24. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2013. december 16-án.

a Tanács részéről
az elnök
V. JUKNA

I. MELLÉKLET

TEVÉKENYSÉGEK

Az Euratom-program háttérében álló indokok – felkészülés 2020-ra

A 3. cikk szerinti célkitűzések elérése révén az Euratom-program hozzátesz a „Horizont 2020” keretprogram három prioritása, nevezetesen – a kiváló tudomány, az ipari vezető szerep és a társadalmi kihívások – keretében elért eredményekhez.

Az atomenergia kérdése szerepet kap az éghajlatváltozás elleni küzdelemtől és Európa importált energiahordozóktól való függőségének csökkentéséről folyó vitában. A jövőben elérendő, fenntartható energiamix kialakításának tágabb kontextusában az Euratom-program – a kutatási tevékenységek révén – hozzá fog járulni ahhoz a vitához is, hogy az atommaghasadásból nyert energia mivel és milyen mértékig járulhat hozzá a karbonszegény gazdaság megvalósításához. A nukleáris biztonság folyamatos javításának szavatolása révén a korszerűbb nukleáris technológiák jelentős javulást hozhatnak az erőforrás-hatékonyság és az erőforrások felhasználása területén is, és a jelenleginél kisebb hulladéktermeléssel járhatnak. Mindezek során a lehető legnagyobb figyelmet kell szentelni a nukleáris biztonság szempontjának.

Az Euratom-program megerősíti a nukleáris terület kutatási és innovációs keretét, valamint koordinálja a tagállamok kutatási erőfeszítéseit, ezáltal pedig kiküszöbölhetők az átfedések, a kulcsfontosságú területeken fenntartható a kritikus tömeg, és optimálisan használható fel a közfinanszírozás. Ez a koordináció ugyanakkor nem gátolja meg a tagállamokat abban, hogy nemzeti szükségleteik kielégítése érdekében saját programokkal rendelkezzenek.

Az arra irányuló stratégiának, hogy a magfúzió hitelt érdemlő megoldássá váljon a kereskedelmi mértékű karbonmentes energiatermelésre, mérföldköveket tartalmazó ütemtervet kell követnie, amelynek végső célja a 2050-re megvalósítandó villamosenergia-termelés. E stratégia véghezviteléhez az Unióban folytatott magfúziós vonatkozású munkát – beleértve az irányítást, a finanszírozást és a pénzgazdálkodást is – át kell szervezni annak érdekében, hogy a hangsúly az alaputatásról a leendő létesítmények – például az ITER, a DEMO és a későbbi létesítmények – tervezésére, megépítésére és üzemére helyeződjék át. Ehhez szoros együttműködésre van szükség a magfúzióval foglalkozók uniós közösségének egésze, a Bizottság és a nemzeti finanszírozó hivatalok között.

Az e célok eléréséhez szükséges uniós szakértelem fenntartása érdekében az Euratom-program tovább fokozza képzési szerepét olyan, páneurópai fontosságú képzési létesítmények létrehozásával, amelyek célzott programokat indítanak. Ez még jobban elő fogja mozdítani az európai kutatási térség megvalósulását, valamint a tagállamok és a társult országok további integrációját.

A program célkitűzéseinek eléréséhez szükséges tevékenységek*Közvetett tevékenységek*

Annak érdekében, hogy az Euratom-program közvetett tevékenységei és a tagállamok, illetve a magánszektor kutatási erőfeszítései kölcsönösen erősítsék egymást, a munkaprogramok prioritásait azon észrevételek alapján kell megállapítani, amelyek a nemzeti hatóságoktól és a nukleáris kutatásban érdekelt, valamilyen szervezeti kereten belül – például a nukleáris rendszerekkel és biztonsággal, a vég hulladék kezelésével, a sugárvédelemmel és az alacsony sugárdózisok kockázataival vagy a magfúziós kutatással foglalkozó technológiai platformokon és technikai fórumokon belül, vagy a nukleáris kérdésekben érdekelt felek bármilyen más jelentős szervezete vagy fóruma keretében – tömörülő felektől érkeznek.

a) a nukleáris rendszerek biztonságosságának támogatása (társadalmi kihívások, kiváló tudomány, ipari vezető szerep)

Az általános célkitűzéssel összhangban azon közös kutatási tevékenységek támogatása, amelyek az Unióban üzemben lévő reaktorrendszerek (ezen belül a nukleárisüzemanyag-ciklushoz kapcsolódó berendezések), illetőleg – amennyiben a nukleáris biztonságot érintő széles körű uniós szakértelem fenntartásához szükséges – a jövőben esetlegesen üzembe lépő reaktortípusok biztonságos üzemével és leszerelésével kapcsolatosak, kizárólag a biztonsági kérdésekre összpontosítva, beleértve a nukleárisüzemanyag-ciklussal összefüggésben felmerülő kérdéseket, így a particionálás és a transzmutáció kérdését is.

b) hozzájárulás a radioaktív vég hulladék kezelésére alkalmas biztonságos, hosszú távú megoldások kifejlesztéséhez, ideértve a radioaktív hulladék végleges geológiai elhelyezését, valamint a particionálást és a transzmutációt is (kiváló tudomány, társadalmi kihívások)

Közös és/vagy összehangolt kutatási tevékenységek a kiégett fűtőelemek és a hosszú felezési idejű radioaktív hulladék geológiai elhelyezésének még megvizsgálandó kulcsfontosságú kérdéseit illetően, adott esetben a technológiák és a biztonság demonstrálásával. E tevékenységek elő fogják mozdítani, hogy – az üzemanyag kirakodásától az elhelyezésig terjedően – a hulladékkezeléshez kapcsolódó fő kérdésekben közös uniós álláspont alakuljon ki.

Olyan egyéb radioaktív hulladék-áramok kezelésével kapcsolatos kutatási tevékenységek, amelyek esetében egyelőre nem léteznek iparilag kiforrott eljárások.

- c) a nukleáris szakértelem és kiválóság fejlesztésének és fenntartásának támogatása az Unióban (kiváló tudomány)

A kutatási központok és az ipar, illetőleg a különböző tagállamok és társult országok közös képzési és mobilitási tevékenységeinek előmozdítása, valamint a multidiszciplináris nukleáris szakértelem fenntartásának támogatása annak biztosítása érdekében, hogy a nukleáris ágazatban hosszú távon megfelelően képzett kutatók, mérnökök és más alkalmazottak álljanak rendelkezésre az Unióban.

- d) az ionizáló sugárzást felhasználó orvosi alkalmazások sugárvédelmének és fejlesztésének támogatása, ideértve többek között, hogy a radioizotópokhoz biztonságos módon lehessen hozzájutni, és azokat biztonságosan lehessen használni (kiváló tudomány, társadalmi kihívások)

Közös és/vagy összehangolt – különösen az ipari, gyógyászati vagy környezeti kitettségéből eredő csekély sugárdózisok kockázatait, a sugárbalesetekhez kapcsolódó veszélyhelyzet-kezelést és a radioökológiát érintő – kutatási tevékenységek egy megbízható, kiegyensúlyozott és társadalmilag elfogadott védelmi rendszer páneurópai szintű tudományos és technológiai megalapozása érdekében.

Az ionizáló sugárzást felhasználó orvosi alkalmazásokkal kapcsolatos kutatási tevékenységek, valamint a sugárvédelemmel és a használatukkal összefüggő üzembiztonsági szempontoknak a vizsgálata.

- e) előrelépés a magfúzió energiaforrásként való alkalmazhatóságának demonstrálása felé a meglévő és leendő magfúziós létesítmények hasznosítása révén (ipari vezető szerep, társadalmi kihívások)

Az európai fúziós fejlesztési megállapodás részes felei és az i) pontban említett jogalanyok bármelyike által az ITER nagy teljesítményű üzemének gyors megkezdése érdekében végzett közös kutatási tevékenységek támogatása, többek között a megfelelő létesítmények (köztük a JET, vagyis a Közös Európai Tórusz) használata, egyebek mellett nagy teljesítményű számítógépek segítségével történő integrált modellezés, valamint a kutatók és a mérnökök következő nemzedékét felkészítő képzési tevékenységek révén.

- f) a leendő fúziós erőművek alapjainak megteremtése anyagok és technológiák fejlesztésével, valamint koncepciótervek készítésével (ipari vezető szerep, társadalmi kihívások)

Az európai fúziós fejlesztési megállapodás részes felei és az i) pontban említett jogalanyok bármelyike által egy demonstrációs erőmű kapcsán végzett közös anyagfejlesztési és -minősítési tevékenységek támogatása, amihez egyebek mellett el kell végezni az erre alkalmas anyagvizsgáló létesítményhez kapcsolódó előkészítő munkákat, valamint tárgyalásokat kell folytatni az Uniónak az adott létesítményre vonatkozó megfelelő nemzetközi keretben való részvételéről. Az említett fejlesztés és minősítés keretében – minden lehetséges szinten – fel kell használni a rendelkezésre álló kísérleti, számítástechnikai és elméleti kapacitást.

Az európai fúziós fejlesztési megállapodás részes felei és az i) pontban említett jogalanyok bármelyike által végzett azon közös kutatási tevékenységek támogatása, amelyek a reaktorüzemeltetési kérdések megválaszolására és a magfúziós demonstrációs erőmű megvalósításához fontos technológiák összességének kifejlesztésére és demonstrálására irányulnak. Ezek a tevékenységek magukban foglalják egy demonstrációs erőmű teljes koncepcióterveinek elkészítését, valamint a sztelarátorokban rejlő erőmű-technológiai lehetőségek feltárását.

- g) az innováció és az ipari versenyképesség előmozdítása (ipari vezető szerep)

Az Euratom-program keretében társfinanszírozott kutatáshoz kapcsolódó tudásmenedzsment és az e kutatás innovatív vetületeit teljes körűen hasznosító iparnak történő technológiaátadás végrehajtása vagy támogatása.

Az innováció előmozdítása többek között a tudományos kiadványokhoz való szabad hozzáférés, tudásmenedzselési és -terjesztési adatbázis fenntartása, valamint a technológiai kérdéskörnek az oktatási programokban való előtérbe helyezése révén.

Az Euratom-program hosszú távon támogatni fogja egy versenyképes – adott esetben a magánszektor és a kkv-k részvételét elősegítő – magfúziós ipari ágazat előkészítését és kialakítását, különösen azért, hogy az iparnak a tervezési és a fejlesztési projektekre való aktív bevonásával végrehajtsa a fúziós erőmű megvalósítására irányuló technológiai menetrendet.

- h) a páneurópai jelentőségű kutatási infrastruktúra rendelkezésre állásának és igénybevételének biztosítása (kiváló tudomány)

A kulcsfontosságú kutatási infrastruktúráknak az Euratom-program keretében történő megépítését, átalakítását, használatát és folyamatos rendelkezésre állását, valamint ezen infrastruktúrák megfelelő hozzáférhetőségét és együttműködését támogató tevékenységek.

i) európai magfúziós program

Támogatás (program-társfinanszírozási tevékenység) kerül odaítélésre a tagállamok és az Euratom-programhoz társult harmadik országok által létrehozott vagy kijelölt azon jogalanyok részére, amelyek feladata a 2050-re megvalósítandó villamosenergia-termelési cél elérésére irányuló ütemterv végrehajtására vonatkozó közös tevékenységi program kidolgozása. A támogatásnak részét képezhetik a Közösség természetbeni juttatásai, például a JET létesítménynek a Szerződés 10. cikkével összhangban történő tudományos és technikai hasznosítása vagy a Bizottság munkatársainak kirendelése révén.

A Közös Kutatóközpont közvetlen tevékenységei

A közvetlen tevékenységek prioritásait a Bizottság szakpolitikai főigazgatóságaival és a Közös Kutatóközpont kormányzótanácsával való konzultáció útján kell kijelölni.

A Közös Kutatóközpont nukleáris tevékenységei a 2009/71/Euratom tanácsi irányelv⁽¹⁾ és a 2011/70/Euratom tanácsi irányelv⁽²⁾, valamint a legmagasabb szintű nukleáris biztonság uniós és nemzetközi szintű érvényre jutását prioritásként megjelölő tanácsi következtetések végrehajtásának támogatására irányulnak.

A Közös Kutatóközpont hozzájárul különösen a nukleáris biztonságra irányuló, a nukleáris energia és egyéb, nem maghasadásos alkalmazások biztonságos, békés célú hasznosításához szükséges kutatásokhoz. A Közös Kutatóközpont tudományosan megalapozza a vonatkozó uniós szakpolitikákat, és – szükség esetén – feladat- és hatáskörén belül reagál a nukleáris eseményekre, üzemzavarokra és balesetekre. Ennek érdekében a Közös Kutatóközpont kutatást folytat és értékeléseket végez, referenciákat és szabványokat határoz meg, valamint célzott képzést és oktatást biztosít. A Közös Kutatóközpont adott esetben törekszik arra, hogy szinergiákat alakítson ki a több területet érintő releváns kezdeményezésekkel az emberi erőforrások és a pénzügyi források optimális kiaknázása, valamint az Európai Unióban folyó nukleáris kutatás és fejlesztés terén való párhuzamos munkavégzés elkerülése érdekében. A Közös Kutatóközpont az e területeken végzett tevékenységei során figyelembe veszi az Európai Kutatási Térség kialakításának célkitűzését szolgáló megfelelő regionális, tagállami és európai uniós szintű kezdeményezéseket.

a) a nukleáris biztonság javítása a fűtőelem- és reaktorbiztonságra, a hulladékkezelésre – ezen belül a végleges geológiai elhelyezésre, valamint a particionálásra és a transzmutációra –, továbbá a leszerelésre, valamint a veszélyhelyzeti felkészültségre is kiterjedően

A Közös Kutatóközpont hozzájárul az Európa szempontjából lényeges nukleáris létesítmények és üzemanyagciklusok magas biztonsági szintjének elérését szolgáló eszközök és módszerek kifejlesztéséhez. Ezek az eszközök és módszerek magukban foglalják a következőket:

1. a súlyos balesetek elemzését szolgáló modellezés és módszerek a nukleáris létesítmények üzembiztonsági tűrési-határainak felmérése céljából; a fejlett üzemanyagciklusok és -tervek értékelésére vonatkozó egységes európai megközelítés kialakításának támogatása; valamint az üzemi tapasztalatok tanulságainak vizsgálata és terjesztése. A Közös Kutatóközpontnak folytatnia kell az Atomerőművek Üzemi Tapasztalatainak Európai Visszajelzési Rendszerével kapcsolatos munkát, hogy tevékenységeit a fukusimai szerencsétlenség nyomán megnyilvánuló nukleáris biztonsági kihívásokra összpontosítsa, számítva a tagállamok e téren meglévő kompetenciáira.
2. a radioaktív hulladék hosszú távú viselkedésének és a radionuklidok környezetben való szétterjedésének előrejelzésében fennálló tudományos bizonytalanságok minimalizálása; a nukleáris létesítmények leszerelésének fő kutatási vetületei;
3. a megfelelő érdekelt felekkel való csereprogramok a nukleáris balesetekre és üzemzavarokra való reagálás uniós képességének fokozása a riasztási rendszereknek és a sugárzó anyagok légterjedési modellezésének kutatása, továbbá a nukleáris balesetek elemzéséhez és modellezéséhez szükséges erőforrások és szakértelem mozgósítása révén.

b) a nukleáris védelem javítása a nukleáris biztosítéki rendszerre, a nonproliférációra, a tiltott kereskedelem elleni küzdelemre és a nukleáris kriminalisztikára is kiterjedően

A nonproliféráció területére a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani. A Közös Kutatóközpont:

1. tökéletesített módszertanokat és észlelési/ellenőrzési módszereket fog kifejleszteni a közösségi biztosítéki rendszer támogatása és a nemzetközi biztosítéki rendszer megerősítése érdekében;
2. tökéletesített módszereket és technológiát fog kifejleszteni és alkalmazni a nukleáris és radioaktív üzemzavarok megelőzésére, észlelésére és kezelésére, beleértve az észlelést szolgáló technológiák minősítését és a tiltott kereskedelem elleni küzdelem nukleáris kriminalisztikai módszereinek és technikáinak továbbfejlesztését is, a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris (CBRN) fenyegetések átfogó keretével szinergiában;

⁽¹⁾ A Tanács 2009/71/Euratom irányelve (2009. június 25.) a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról (HL L 172., 2009.7.2., 18. o.).

⁽²⁾ A Tanács 2011/70/Euratom irányelve (2011. július 19.) a kiegészítő fűtőelemek és a radioaktív hulladékok felelősségteljes és biztonságos kezelését szolgáló közösségi keret létrehozásáról (HL L 199., 2011.8.2., 48. o.).

3. támogatni fogja a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés és a vonatkozó uniós stratégiák végrehajtását az exportellenőrzési rendszerek technikai fejlődéséről szóló elemző tanulmányok, illetve annak vizsgálata és nyomon követése révén, a Bizottság és az Unió érintett szolgálatainak támogatása érdekében.

c) a szabványosítással kapcsolatos nukleáris tudásalap kiválóságának növelése

A Közös Kutatóközpont továbbfejleszti a nukleáris biztonság és védelem tudományos alapjait. Kiemelt figyelmet kap az aktinidák, a szerkezeti anyagok és a nukleáris anyagok alapvető jellemzőinek és viselkedésének kutatása. A Közös Kutatóközpont az uniós szabványosítást a legkorszerűbb nukleáris szabványok, referenciaadatok és referenciamérések rendelkezésre bocsátásával fogja támogatni, beleértve a kapcsolódó adatbázisok és értékelő eszközök kifejlesztését és megvalósítását is. A Közös Kutatóközpont támogatja az orvosi alkalmazásoknak – az alfa-sugárzás rákgyógyászati felhasználásának – a továbbfejlesztését.

d) a tudásmenedzsment, az oktatás és a képzés ügyének előmozdítása

A Közös Kutatóközpont folyamatosan lépést tart a kutatás és a mérés-technika, valamint a biztonsági és a környezeti szabályozás legfrissebb fejleményeivel. Ezt a célt szolgálja a tudományos infrastruktúrák tekintetében végrehajtandó folytatódó beruházási terv.

Annak érdekében, hogy az Unió a nukleáris biztonság és védelem élvonalában maradjon, a Közös Kutatóközpont tudásmenedzselési eszközöket fejleszt ki, Nukleáris Humán erőforrás-figyelő Központja révén figyelemmel kíséri a humán erőforrások uniós tendenciáit, továbbá célzott képzési és oktatási programokat szervez, melyek a leszerelés kérdéskörére is kiterjednek.

e) az Unió nukleáris biztonságra és védelemre vonatkozó politikájának támogatása

A Közös Kutatóközpont fejleszti szakértelmét és kiválóságát, hogy – amennyiben szükséges – független tudományos és technikai eredményekkel tudja segíteni a nukleáris biztonságra és védelemre vonatkozó uniós politika alakítását.

A IV. Generációs Nemzetközi Fórumon (GIF) az Euratom végrehajtó szerveként eljárva a Közös Kutatóközpont továbbra is összehangolja a Közösségnek a szóban forgó fórum munkájában való részvételét. A Közös Kutatóközpont a nukleáris biztonságra és védelemre vonatkozó uniós politikák előmozdítása érdekében tovább folytatja és bővíti a kulcsfontosságú partnerországokkal és nemzetközi szervezetekkel való nemzetközi kutatási együttműködést.

Az Euratom-program több területet érintő tevékenységei

Általános célkitűzései elérése érdekében az Euratom-programnak támogatnia kell olyan kiegészítő (közvetlen és közvetett, koordinációs és a közös programozást elősegítő) tevékenységeket, amelyek biztosítják a kutatási erőfeszítések szinergiáját a közös kihívások (például az anyagok, a hűtőközeg-technológiák, a nukleáris referenciaadatok, a modellezés és a szimuláció, a távműködtetés, a hulladékkezelés és a sugárvédelem kérdéseinek) kezelésében.

Több területet érintő tevékenységek és kapcsolódási felületek a „Horizont 2020” keretprogram viszonylatában

Az Euratom-program célkitűzéseinek elérése érdekében a „Horizont 2020” keretprogram egyedi programjával megfelelő összeköttetéseket és kapcsolódási felületeket – például közös pályázati felhívásokat – kell biztosítani.

Az Euratom-program hozzájárulhat a „Horizont 2020” keretprogram keretében kifejlesztésre kerülő, a 3. cikk szerinti célkitűzésekre kiterjesztendő adósságfinanszírozó eszközökhöz és tőkefinanszírozási eszközökhöz.

Nemzetközi együttműködés harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel

A nukleáris kutatás és innováció területén tovább kell folytatni a közös célokra és kölcsönös bizalmon alapuló nemzetközi együttműködést azzal a céllal, hogy az Unió és környezete számára egyértelmű és jelentős előnyök származzanak belőle. A 3. cikk szerinti különös célkitűzések eléréséhez való hozzájárulásként a Közösség arra törekszik, hogy nemzetközi együttműködési megállapodások révén bővítsen az Unió tudományos és technikai szakértelmét, és hogy előmozdítsa az uniós nukleáris iparnak az új, feltörekvő piacokhoz való hozzáférését.

A nemzetközi együttműködési tevékenységeket többoldalú nemzetközi keretek (például NAÜ, OECD, ITER, GIF) és az olyan országokkal való kétoldalú együttműködés folytatása vagy kezdeményezése révén kell előmozdítani, amelyek szilárd kutatási-fejlesztési és ipari háttérrel, valamint működő, illetve tervezés vagy építés alatt álló kutatási létesítménnyel rendelkeznek.

II. MELLÉKLET

EREDMÉNYESSÉGI MUTATÓK

Ez a melléklet az Euratom-program minden egyes különös célkitűzése tekintetében bemutat néhány, az eredmények és a hatások értékelésére szolgáló fontos eredményességi mutatót, amelyek az Euratom-program végrehajtása során még finomíthatók.

1. A közvetett tevékenységek mutatói

- a) A nukleáris rendszerek biztonságosságának támogatása:
 - azon projektek (közös kutatások és/vagy koordinált tevékenységek) száma, amelyek eredményeképpen várhatóan kimutatható módon nő Európában a nukleáris biztonság;
- b) hozzájárulás a radioaktív vég hulladék kezelésére alkalmas biztonságos, hosszú távú megoldások kifejlesztéséhez, ideértve a radioaktív hulladék végleges geológiai elhelyezését, valamint a particionálást és a transzmutációt is:
 - azon projektek száma, amelyek hozzájárulnak a radioaktív vég hulladék kezelésére alkalmas biztonságos, hosszú távú megoldások kifejlesztéséhez;
- c) a nukleáris szakértelem és kiválóság fejlesztésének és fenntartásának támogatása az Unióban:
 - kutató tanulás: az Euratom maghasadással kapcsolatos projektjein keresztül támogatásban részesített doktorianduszok és posztdoktor kutatók száma,
 - az Euratom magfúziós programjában részt vevő ösztöndíjasok és gyakornokok száma;
- d) az ionizáló sugárzást felhasználó orvosi alkalmazások sugárvédelmének és fejlesztésének támogatása, ideértve többek között, hogy a radioizotópokhoz biztonságos módon lehessen hozzájutni, és azokat biztonságosan lehessen használni:
 - azon projektek száma, amelyek várhatóan kimutatható hatást gyakorolnak a sugárvédelem területén folytatott szabályozói gyakorlatra és az ionizáló sugárzást felhasználó orvosi alkalmazások fejlesztésére;
- e) előrelépés a magfúzió energiaforrásként való alkalmazhatóságának demonstrálása felé a meglévő és leendő magfúziós létesítmények hasznosítása révén:
 - szakértők által lektorált, nagy idézettségű szakfolyóiratokban közzétett publikációk száma;
- f) a leendő fúziós erőművek alapjainak megteremtése anyagok és technológiák fejlesztésével, valamint koncepciótervek készítésével:
 - a magfúziós menetrendben a 2014-től 2018-ig tartó időszakra meghatározott azon mérföldkövek százalékos aránya, amelyeket az Euratom-programnak köszönhetően sikerült elérni;
- g) az innováció és az ipari versenyképesség előmozdítása:
 - az Euratom-program keretében végzett fúziós kutatás eredményeinek üzleti hasznosítására létrejövő spin-off cégek száma,
 - az Euratom-program által támogatott kutatási tevékenységek eredményeként született szabadalmi bejelentések és megadott szabadalmak száma;
- h) a páneurópai jelentőségű kutatási infrastruktúra rendelkezésre állásának és igénybevételének biztosítása:
 - azon kutatók száma, akik az Euratom-támogatásnak köszönhetően férnek hozzá kutatási infrastruktúrákhoz.

2. A közvetlen tevékenységek mutatói

- a) Hatásmutató a Közös Kutatóközpont szakpolitika-támogató tevékenységének mérésére:
 - a Közös Kutatóközpont műszaki és tudományos szakpolitikai támogatásának köszönhető konkrét, kézzelfogható hatások száma az Unió szakpolitikáiban;

b) mutató a Közös Kutatóközpont tudományos eredményességének mérésére:

— szakértői értékelés keretében lektorált publikációk száma.

Az a) és a b) pontban említett mutatók a közvetlen tevékenységek alábbi közösségi céljaihoz igazodva számíthatók:

— a nukleáris biztonság javítása a fűtőelem- és reaktorbiztonságra, a hulladékkezelésre – ezen belül a végleges geológiai elhelyezésre, valamint a particionálásra és a transzmutációra –, továbbá a leszerelésre, valamint a veszélyhelyzeti felkészültségre is kiterjedően;

— a nukleáris védelem javítása a nukleáris biztosítéki rendszerre, a nonprolifерációra, a tiltott kereskedelem elleni küzdelemre és a nukleáris kriminalisztikára is kiterjedően;

— a szabványosítással kapcsolatos nukleáris tudásalap kiválóságának növelése;

— a tudásmenedzsment, az oktatás és a képzés ügyének előmozdítása;

— az Unió nukleáris biztonságra és védelemre vonatkozó politikájának támogatása.
